

Toto všetko vám colníci zhabujú pri návrate z dovolenky a zaplatíte takú masťnú pokutu, až vám oči z jamiek vypadnú!

- editor007 | 27. června 2024

SVĚT: Letná dovolenková sezóna sa začína a Slovákom sa vrátila chuť cestovať! Už sme tam, kde sme boli pred pandémiou. Dokonca sme ochotní minúť za pobyt pri mori viac ako predtým. Napriek tomu by sa vám určite nepáčilo, ak by sa vám dovolenka predražila. A to sa vám môže stať, ak si priveziete zakázané suveníry.

Je to také slovenské, doniesť si z dovolenky aj zopár rastliniek, ktoré vám doma pripomenú obľúbenú destináciu. Lenže zobrať si ich z cudziny so sebou domov sa neoplatí! Okrem vysokej pokuty riskujete, že si spolu s nimi doveziete rastlinných škodcov, ktorí môžu výrazne narušiť biodiverzitu nielen vašej záhrady, ale celej krajiny. Zákaz dovozu sa vzťahuje nielen na kaktusy, orchidey a cykasy, ale aj na avokádo či zemiaky!

Niektoré druhy rastlín si domov neprinesiete ani s fyto certifikátom. Ich dovoz na územie EÚ je totiž dočasne úplne zakázaný. Tieto rastliny boli úradmi identifikované ako potenciálne nebezpečné pre zdravie rastlín v EÚ z dôvodu ich náchylnosti na škodcov a choroby, ktoré sa zatiaľ na území EÚ nevyskytujú.

„Zoznam týchto rastlín je rozsiahly a pravidelne upravovaný. Európska komisia nepretržite vyhodnocuje riziká, ktoré tieto rastliny predstavujú pre krajiny EÚ, a vydáva nariadenia, ktorými sa dovoz z určitých krajín povoľuje po splnení stanovených podmienok. Zákaz sa vo väčšine prípadov vzťahuje na rastliny na ďalšie pestovanie, čiže rastliny určené na výsadbu, nie na priamu spotrebu alebo spracovanie,“ vysvetľuje Juraj Pénzeš, riaditeľ odboru rastlinnej výroby Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Pozor na avokádo, hurmikaki aj zemiaky!

Na zoznam patria nielen exotické rastliny, ale aj také, ktoré sa pestujú aj u nás. Aktuálne to sú napríklad avokádo, hurmikaki, čerimoja, rastliny viniča okrem plodov či sadivo zemiakov.

Avokádo je aktuálne zakázané dovážať zo všetkých tretích krajín okrem Izraela, hurmikaki a čerimoja sa nesmú dovážať zo žiadnej tretej krajiny a na rastliny viniča a sadivo zemiakov platí zákaz dovozu zo všetkých tretích krajín okrem Švajčiarska.

Mnoho ľudí nevie, že prevážaním rastlín v batožine porušuje zákon.

„Európska únia v roku 2019 vydala nariadenie o zdraví rastlín, ktoré chráni pred zavlečením nepôvodných druhov škodcov a chorôb rastlín do EÚ. Podľa nariadenia EÚ nie je povolené doviesť na územie EÚ žiadnu rastlinu alebo rastlinný materiál, pokiaľ nemá rastlinolekárske osvedčenie, tzv. fyto certifikát, ktorý vydáva národná organizácia ochrany rastlín - fytoinšpekcia - v danej krajine,“ zdôrazňuje Pénzeš.

Banán, kokos, ananás, durian a datle sú výnimky

Výnimku majú iba banány, kokosy, ananásy, duriany a datle. Všetky ostatné rastliny, rastlinné produkty, korene, osivá, zelenina či ovocie potrebujú pri dovoze z tretích krajín rastlinolekárske

osvedčenie.

Pozor si treba dávať aj pri dovolenkovom nákupe a prevoze rôznych výrobkov z dreva či trstiny, ktoré tiež môžu byť napadnuté škodcami.

Na hranici vám ich zhabú

Pri colnej kontrole vám rastliny alebo rastlinné produkty bez rastlinolekárskeho osvedčenia zoberú a zničia. Náhradu škody samozrejme nedostanete a ak navyše ide o chránený druh, nielen že nedostanete odškodnenie, ale ešte aj zaplatíte masťnú pokutu.

Medvedík z Thajska bol plný kaktusov

„Medzi chránené exotické rastliny patria napríklad kaktusy, orchidey či cykasy,“ povedala nám Zuzana Delaneuvillo, vedúca oddelenia zákazov a obmedzení Finančného riaditeľstva SR. Nezákonných dovozov živých rastlín, ktorých ochrana podlieha dohovoru CITES, je v rámci SR našťastie málo, len niekoľko prípadov ročne, zato niektoré sú riadne bláznivé.

„Ak máme záchyt živého rastlinného CITES exemplára, je to skôr v poštovej zásielke, ktorú si objedná napríklad zberateľ a väčšinou to zistia pobočky colných úradov na poštách,“ hovorí Delaneuvillo a dokumentuje to zaujímavým prípadom z konca roku 2023 na Pobočke Colného úradu Košice Pošta. V balíkovej zásielke z Thajska adresovanej príjemcovi v SR našli 20 kaktusov rodu *Astrophytum* ukrytých v plyšovom medvedíkovi. V tomto prípade Štátna ochrana prírody neurčila spoločenskú hodnotu rastlín, nakoľko išlo o umelo vypestované kultivary.

Pomerne časté sú podľa nej dovozy kaktusov z USA, Mexika a Thajska, zvyčajne určené pre zberateľov. Pritom zberateľská hodnota jedného exemplára môže dosiahnuť aj niekoľko tisíc eur.

Známe sú aj prípady pašovania ohrozených druhov orchideí z Ázie, kde hodnota jedného exemplára môže dosiahnuť až niekoľko stoviek eur.

Pokuta môže prevýšiť cenu dovolenky!

„Slováci sa najčastejšie pokúšajú doviesť semená, cibulky, odrezky rôznych druhov kvetín, zeleniny a ovocia z krajín ako Spojené kráľovstvo, Spojené štáty americké či Ukrajina. Za colný priestupok možno podľa závažnosti porušenia colných predpisov uložiť pokutu do výšky 3 319 eur a v prípade závažného porušenia hrozí aj väzenie,“ upozorňuje Delaneuvillo.

Dôležitosť ochrany zdravia rastlín pripomína práve prebiehajúca osvetová kampaň Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) a Európskej komisie. „Nové invazívne druhy škodcov v našich podmienkach väčšinou nemajú prirodzených nepriateľov a zvyknú byť odolné proti prípravkom na ochranu rastlín, preto je prevencia extrémne dôležitá. Cestovateľom odporúčame, aby si radšej rastlinu na pamiatku odfotili, ale nebrali ju domov,“ uzatvára Katarína Fašiangová z Odboru bezpečnosti potravín a výživy ministerstva pôdohospodárstva.

Zpracoval: Ľuba Pajtinková

ZDROJ: Pluska